

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

**Le-toldot ha-ḳaṭegoryah shel isure "‘ovadin de-ḥol"
be-Shabat ve-yo[m] ṭ[ov] ve-yiḥusah la-ḳaṭegoryah shel
isure ha-"shevut"**

Ḳosman, Admi’el
לאימדא, נמסוק

Ramat-Gan, February, 1993

הדות ירבד

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8401

דברי תודה

ברצוני להודות לכל אלו שעזרו בדרכים שונות לכתיבתו של חיבור זה. בראש ובראשונה עלי להודות למי שהדריכני בכתיבת עבודה זו, מורי פרופ' מאיר שמחה פלדבלום, ראש המחלקה לתלמוד באוניברסיטת בר אילן, שסייע בידי בכל דרך אפשרית כדי שאוכל להשלים מחקר זה. עצותיו הטובות כמנחה, סבלנותו ומאור פניו ליוו אותי כל העת, ובשעות קשות שאבתי ממנו נוחם ועידוד. טוב עין הוא יבורך.

כמו כן נעזרתי במהלך כתיבת עבודה זו בהערותיהם המחכימות של מורי פרופ' דניאל שפרבר, פרופ' יצחק ד' גילת, פרופ' יעקב ש' שפיגל, ד"ר צבי בצר, וידידי ד"ר דוד הנשקה, כמו רבים אחרים, שדבריהם נזכרו בשמם בגוף העבודה. ד"ר משה וייס אף קרא את רוב דפי העבודה, תיקן דברים שלא נראו לו, והעיר הערות שהיו לי לעזר רב.

אזכיר כאן מתוך חיבה ואהבה את משפחתי שסבלה עימי בצער עמלה של תורה, באותן שנים שבהן למדתי ועסקתי מתוך דוחק רב בכתיבת עבודה זו. לאשתי פנינה, שאלמלא נעימות הליכותיה, סבלנותה ואורך רוחה לא יכול הייתי להקדיש את זמני למחקר זה, לילדי אברהם, איילה, ידידיה ואליסף, וכן לאבי מורי שמואל קוסמן ולאימי מורתי שרה לבית מועלם, שעודדו וסייעו בידי ללא לאות, וכן לחמותי מזל, לאחותי יהודית ולבעלה אבנר חגי. בחביבות מיוחדת אני מזכיר כאן את חמי אליהו לוי, שעידודו ועזרתו הרוחניים והחומריים היו עבורי עוגן אחיזה בשעות קשות. יאריך ה' ימיו בטוב ובנעימים יחד עם אשתו שלומית.

חיבור רחב היקף מעין זה נזקק לימים מסייעות רבות. במסגרת זו אודה לדיקן הפקולטה פרופ' צ"א שטיינפלד; לדיקן הסטודנטים הרב ד"ר פנחס היימן; לידידי מר נפתלי שטרן, מן המחלקה ללימודי יסוד, שעוד מראשית דרכי באוניברסיטת בר אילן עודד וסייע בידי במה שיכל; לרכזת המחלקה לתלמוד הגברת רבקה דגן ולמזכירתה הגברת עמליה גרוסמן, שעלה בידן במהלך עבודתן להפוך את המחלקה לתלמוד למעין בית ומשפחה לתלמידיה. ואזכיר כאן גם מורה יקר, שהרבה למדתי ממנו, אך לא זכה, לצערי, לראות בסיומה של עבודה זו, הרב ד"ר אליקים גצל אלינסון ז"ל.

לצורך איסוף המקורות נעזרתי בפרוייקט השו"ת של אוניברסיטת בר אילן, ולא מעט נזקקתי לעצותיו הטובות של מנהל הפרוייקט הרב יעקב ויינברגר. ד"ר חנוך קנופף וכן הגברת הדסה ורגון וחבר עוזרותיה הנעימות מן הספריה המרכזית של אוניברסיטת בר אילן עזרו לי בפתרון בעיות ביבליוגרפיות שעלו במהלך העבודה, ובהשאלת ספרים מספריות אחרות, שבארץ ושבחו"ל. יעמדו כולם על התודה והברכה. עלי להזכיר עוד לטובה את מורי בישיבות השונות שבהן למדתי בעבר: ישיבת הכותל, כולל תורה ואמונה, כולל מקור חיים שבהנהלת הרב עדין שטיינזלץ, והמכון הגבוה לתורה של אוניברסיטת בר אילן. תודה מיוחדת ברצוני להביע כאן, על אותם דברים שאין הפה יכול לספר ואין הדיו והנייר מבינים, למורי הרב שמעון גרשון רוזנברג.

כן אני מודה לקרנות המחקר שתמכו בכתיבת חיבור זה: הועדה למילגות של אוניברסיטת בר אילן; קרן זכרון לתרבות יהודית (MEMORIAL FOUNDATION FOR JEWISH CULTURE); הקרן ע"ש חנה ומנחם מנדל הלוי (בהשתדלות מר שרגא הורוביץ יצ"ו); קרן וולף; הקרן ע"ש נחמיה ומרים עמינח; ועדת המילגות ע"ש ד"ר יעקב הרצוג ז"ל; הפדרציה הספרדית בישראל וקרן יוצאי עיראק בישראל. ואסיים בתפילה לשעבר ולהבא, שיאיר ה' עינינו במאור תורתו ויצילנו מכל מכשול וטעות.